

Diskussiestuk Hoofdstuk II ontwerp-wet (vervolg)

1. Artikel 4

De functie van coördinator werd in 1956 ingesteld nadat gebleken was dat de Coördinatiecommissie onder leiding van nominaal de Minister-President, maar in de praktijk de Secretaris-Generaal van Algemene Zaken, niet had gewerkt. De coördinator werkt volgens een instructie van 13-2-1956 (zie bijlage 2).

2. Instructie Coördinator

- a. Gezien de datum van de instructie is het nodig dat deze tenminste redactioneel wordt aangepast aan de sinds 1956 gewijzigde omstandigheden. Voorgesteld wordt dit te doen onmiddellijk nadat de ontwerp-wet door het Parlement is goedgekeurd (gebeurt waarschijnlijk niet in 1984).
- b. Tegelijk met deze redactionele aanpassing zouden de verschillende artikelen nog eens kritisch op de inhoud kunnen worden gecontroleerd. Vooruitlopend hierop wordt voorgesteld nu reeds artikel 5 van de instructie op inhoud en geldigheid te onderzoeken.

c. Artikel 5 (van de instructie)

- (1) Het artikel belast de coördinator met de functie van coördinator van de inlichtingendiensten der krijgsmacht delen. Zoals bekend heeft de instelling van wat nu is de Afdeling Inlichtingen en Veiligheid Defensiestaf de positie van de coördinator terzake ter discussie gesteld.
Vraag: Is deze zaak nu afgedaan, zo ja, hoe? Of bestaat er nu een soort van "wapenstilstand"?
- (2) Door de instelling van het "Interservice Comité Inlichtingen en Veiligheid" (ICIV) en het "Interservice Subcomité Veiligheid" (ISCV) is de coördinatie van de (Staf)Afdelingen Inlichtingen en Veiligheid van de drie krijgsmacht delen redelijk geregeld. Regelmatig wordt de vraag gesteld of het eigenlijk niet nodig is een aparte structuur, analoog aan die van het ICIV, te ontwerpen voor de coördinatie van de drie militaire diensten. De vraag ligt voor de hand omdat artikel 5 de noodzaak voor een dergelijke structuur suggereert.
- (3) De taak van de militaire inlichtingendiensten wordt in artikel 9 van de ontwerp-wet vermeld en betreft uitsluitend "het verzamelen van gegevens". Hoofdstuk IV van de ontwerp-wet stelt nadere regels betreffende de uitvoering van die taak (ook geldend voor BDV en IDB).
Vraag: Is de konklusie juist dat alles wat niet met het verzamelen van gegevens te maken heeft tot de taak van de Afdelingen behoort en onder de coördinatie-bevoegdheid van HAIIV Defensiestaf valt?

- (4) Uit Hoofdstuk IV blijkt dat in feite alle geformuleerde bepalingen een bredere coördinatie dan uitsluitend binnen Defensie vereisen. Het CVIN is hiervoor het geëigende forum. Artikel 13, 2de lid vormt wellicht een uitzondering en zou aanleiding kunnen zijn voor een aparte coördinatie binnen Defensie.

Vraag: Is het gestelde in par. (4) juist? Indien ja, rechtvaardigt dit dan een aparte coördinatiestructuur zoals die van het ICIV?

d. Relatie coördinator-HAIV Defensiestaf

- (1) HAIV Defensiestaf is voorzitter ICIV en coördineert binnen Defensie alle inlichtingen- en veiligheidsaangelegenheden van de Afdelingen Inlichtingen en Veiligheid met uitzondering van die zaken die met het verzamelen van gegevens te maken hebben (het eigenlijke Dienstenwerk). Op dit laatste gebied is hij niet bevoegd en in feite "buitengesloten". Niettemin zou het efficiënt zijn om de ICIV-vergaderingen tevens te benutten om in voorkomend geval de coördinatie van de militaire diensten binnen Defensie te bespreken/regelen. Voor dat deel van de ICIV-vergaderingen zou de coördinator dan het voorzitterschap van HAIV moeten overnemen.
- (2) Hoewel "buitengesloten" voor het eigenlijke dienstenwerk woont HAIV Defensiestaf, als toehoorder, wél de CVIN-vergaderingen bij. In deze vergaderingen wordt hij in feite dus weer "binnen gelaten".
- (3) De vreemde en ook moeilijke positie van HAIV zou opgelost kunnen worden door de persoon van HAIV (dus niet de Afdeling) tevens te benoemen tot "Staf-officier Coördinator voor Defensie-aangelegenheden". In deze functie zou hij in voorkomend geval ook coördinatie-aangelegenheden van de drie militaire diensten kunnen behandelen. Als "Staf-officier Coördinator" is HAIV voor dit deel van zijn taak verantwoordelijk aan de coördinator; de coördinator blijft als enige verantwoordelijk aan de Minister van Defensie (konform artikel 5 van zijn instructie).
- (4) Vragen
- (a) Wat zijn de voor- en nadelen van dit voorstel?
- (b) Indien acceptabel, kan (of moet) deze konstruktie dan ook worden toegepast voor plv. HAIV, die voorzitter is van het ISCV (veiligheidsaangelegenheden)?

3. Artikel 5 (van ontwerp-wet)

Hoewel benoemd in deze functie bestaat dezerzijds geen inzicht hoe een "gemeenschappelijke voordracht van onze betrokken Ministers" tot stand komt. Spelen de hoofden van de diensten hierin een rol?

4. Artikel 6

- a. De werking van dit artikel berust naar dezerzijdse mening volledig op een goede vertrouwensrelatie tussen coördinator en hoofden van de diensten. Een regelmatig onderling contact zal hiertoe sterk kunnen bijdragen.
- b. Het artikel is bedoeld voor de coördinerende taak van de coördinator. Het hoofd van een dienst is niet gehouden de coördinator in te lichten over zaken die uitsluitend de eigen dienst betreffen. Niettemin wordt gepleit voor de nodige openheid t.o.v. de coördinator, zeker in geval het risico bestaat van publiciteit, kamervragen e.d..

5. Artikel 7

Indien dit artikel wordt gelezen in samenhang met artikel 11 is het duidelijk dat een hoofd van een dienst in een betere positie om de eigen betrokken minister in te lichten dan de coördinator, tenzij de inhoud van "al hetgeen van belang kan zijn" voor de beide artikelen verschillend moet worden geïnterpreteerd. Met andere woorden "van belang" in artikel 7 slaat op belangrijke coördinatiezaken en in artikel 11 op belangrijke dienstenaangelegenheden. *(zie Hk. 50 MvA)*

Vragen: a. Is deze interpretatie juist?

- b. Indien ja, zou het dan niet gewenst zijn dat een hoofd van een dienst in voorkomend geval niet alleen de eigen minister inlicht, maar ook de coördinator? (zie par. 4b).